به‌صورت زنده از شبکه‌های رسانه ملی

رهبر انقلاب روز نیمه شعبان با مردم سخن می‌گویند

میلاد با سعادت یگانه منجی بشریت حضرت صاحب‌الزمان عجل‌الله‌تعالی‌فرجه‌الشریف بر مسلمانان جهان مبارک باد

روایت مرتضی شعبانی از آخرین سفرش با شهید سیدمرتضی آوینی

قصه آخر آقامرتضی

جام جم

روزنامه فرهنگی، اجتماعی صبح ایران

WWW.JAMEJAMDAILY.IR

چهارشنبه ۲۰ فروردین ۱۳۹۹ | ۱۴ شعبان ۱۴۴۱ | ۱۲ صفحه | سال بیستم - شماره ۵۶۳۰ | Wednesday - 2020 April 8

۴

ویژه‌ها

گفت‌وگو با رئیس پیشین سازمان انرژی اتمی به‌مناسبت روز ملی فناوری هسته‌ای

چرخ سانتریفیوژها تندتر خواهد چرخید

مرور فوری پرونده هسته‌ای از ۲۰ فروردین ۸۵

صنعت هسته‌ای ایران فراز و نشیب‌های زیادی را طی کرده و اکنون بعد از یك دوره محدودیت و در پی بدقولی غربی‌ها، ایران مراحل پنج‌گانه کاهش تعهدات هسته‌ای را گام به گام انجام داد. جام‌جم وضعیت گذشته و حال هسته‌ای کشور را بررسی می‌کند.

۲و۳

نگاهی به سیر تحول شخصیت‌های پایتخت در ۶ فصل

داستان تغییر معمولی‌ها

۶و۷

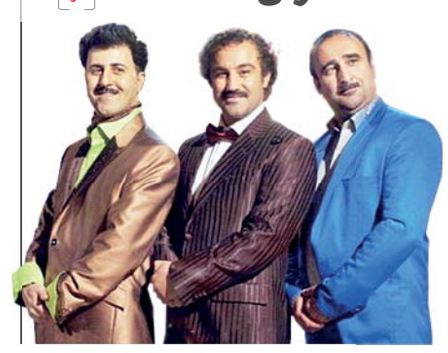

نیمه شعبان امسال بیش از همیشه حال و هوای دلتنگی و انتظار را دارد

بی تو اینجا همه در حبس ابد تبعیدند

یادداشتی از حامد عسکری

چهل سال دیگر...

گفت‌وگو با حجت‌الاسلام زائری

منتظر، به فکر تطبیق نشانه‌ها نیست

گفتارهایی از محمود حکیمی علی‌محمد مؤدب و کوروش زارعی

۸و۹

عکس: چاوش همایوندی / جام‌جم

پرونده ویژه «تپش» درباره بازار داغ شایعه‌سازی و کلاهبرداری در روزهای شیوع ویروس کووید-۱۹

کلک‌های کرونایی

جانسون که کرونا را تمسخر می‌کرد، با وخیم شدن حالش به بخش مراقبت‌های ویژه رفت

بریتانیا در اغما

۱۰

بیشتر بخوانید

جام‌جم سناریوهای افزایش حقوق کارگران در سال جاری را بررسی می‌کند

چشم انتظاری برای تعیین دستمزد

۱۰

درباره بی امانتی‌های اینترنت

ناامن نِت

۱۲

واکنش بیرانوند و هموطنان به گزارش گروه حوادث جام‌جم

نوجوان فداکار به آرزویش رسید

۱۱

یادداشت

این شرح بی‌نهایت

محسن مؤمنی‌شریف

نویسنده و رئیس حوزه هنری

عمیقا ایمان دارم ما در یك برهه طلایی زیست می‌کنیم که آرزوی نویسندگان و هنرمندان بزرگ بود. اگر داستانسرای بزرگی مانند حکیم توس در روزگاری خاص برای صیانت از هویت ایرانی خداباور و ولایتمدار، وادی به وادی می‌گشت تا یلی بیابد و از آن رستم دستان بسازد، خوشبختانه ما در روزگاری هستیم که نیازی به آفرینش قهرمانان تخیلی نیست، بلکه اطرافمان سرشار از انسان‌هایی است که خود آشنایی با آنان افتخاری بزرگ برای هرکس است چه رسد به توفیق معرفی و ترویج مرام و مکتب آنان.

اگر در دهه‌های پایانی قرن بیستم با قدرت گرفتن اندیشه پست مدرنیسم و سیطره کامل معناگریزی در فلسفه غالب غرب، ادبیات آنان نیز با ادعاهای ضدقهرمانی، مرگ قهرمانان را جار زدند و به جای آنان داستانگوی سقوط انسان‌های مفلوك و بی آرمان شدند ـ زیرا که اساسا تفکر امانیستی عاجز از ارائه تصویری از یك قهرمان اصیل است ـ این ربطی به فرهنگ و تمدن ایرانی ندارد که از دیرباز مهد قهرمانان و پهلوانان بوده است. البته می‌دانیم از قدیم نیز بین قهرمان غربی و پهلوان شرقی تفاوت ماهوی وجود داشته است و دارد. قهرمان در اندیشه یونانی صبغه‌ای اشرافی دارد. در این اندیشه مفهوم قهرمان فاقد وجه تأکید بر فضایل اخلاقی است. قهرمان در منظومه‌های هومر با مؤلفه‌هایی چون: جسم قوی، میل به پیروزی و تفوق به هر قیمتی، زیبایی جسمانی و احساس جنگاوری و شجاعت تعریف شده است در حالی که در عالم و اندیشه اسلامی، قهرمان، پهلوانی است که جسمی نیرومند و جانی مهذّب دارد. مفهوم قهرمان در اندیشه ایرانی - اسلامی با معنویت و تأکید بر فضایل اخلاقی و جوانمردی در آمیخته است. در این اندیشه، صرف پیروزی به هر قیمتی اصالت ندارد، بلکه پیروزی‌ای ارزشمند است که جهت متعالی داشته باشد و با رعایت حدود اخلاقی به دست بیاید. همه ملت‌ها به قهرمانان نیازمندند و ما نیز. قهرمان، در مجموعه حیات و هویت یك ملت یا در یك دوره تاریخی، تجسم مجموعه آمال و آرمان‌ها و مختصات هویتی است. حضور معنوی و روانشناختی قهرمانان در مقام اسوه، می‌تواند محرك و سمت دهنده فرآیندهای انگیزشی و ادراکی در میان یك مجموعه، ملت یا گروهی از مردم باشد.

انقلاب اسلامی و اندیشه اصیل اسلامی‌ای که با این انقلاب بیش از پیش در عرصه‌های حیات فردی و اجتماعی مردمان در ایران و نیز میان مسلمانان منطقه جریان یافت، از بسیاری از مردم ساده و بی‌ادعای کوچه و بازار، قهرمانانی بزرگ ساخت؛ قهرمانانی که با ایثار و جهاد و فداکاری‌های متعهدانه و شهادت‌های شکوهمندانه‌شان، روزگاری در جبهه‌های نبرد حق علیه باطل و در سال‌های اخیر در مجاهدت‌های حماسی در دفاع از حرم و حریم انسانیت و آزادگی، زیباترین و شگفت‌انگیزترین حماسه‌ها را رقم زدند و عینیت بخشیدند. در سیره این قهرمانان عدالت‌طلبی و عمیق‌ترین تجربه‌های زیستن و بودن با بلندترین جلوه‌های تقوا و معنویت و آخرت‌اندیشی پیوند خورده است و این در جهان سکولارزده معنا باخته افسرده، حادثه‌ای بی‌نظیر است که چون خونی تازه، جان‌های بسیاری را زنده و بیدار کرده است.

انقلاب اسلامی به برکت ظرفیت‌ها و قابلیت‌های عظیم تفکر اسلامی، خیلی از قهرمانان بی‌بدیل و افسانه‌گون در قامت بلندترین آرزوهای بشری ساخته است. این وظیفه ادبیات و هنر است که این اتفاق بزرگ شگفت و این سیماهای تابناك و این قهرمانان بزرگ عینیت یافته را وصف کند و به تصویر بکشد. هر چند می‌دانیم واقعیت عینی این قهرمانان بی تردید از توصیفات ما به مراتب جذاب‌تر و شگفت‌انگیزتر است. این است که مردم و فراوانی از جوانان آرمان جو و پاك طینت زیباترین خلوت‌های خود را با مطالعه خاطرات رزمندگان و سرگذشت فرماندهان روزهای دفاع مقدس و بعد از آن می‌گذرانند. هنگامی که خاطرات و سرگذشت قهرمانان و فرماندهان دفاع مقدس را می‌خوانیم دیگر به غیرممکن‌ها فکر نمی‌کنیم. با آنان رشد می‌کنیم و افق‌های در برابر دیدگانمان ترسیم می‌شود که دیگر وسوسه هیچ وسوسه‌گری در عزممان تأثیری ندارد. شهید صیاد شیرازی یکی از این قهرمانان است که حالا حالاها در این مرز و بوم پرتوافشانی خواهد کرد. کتاب در کمین گل سرخ تلاشی بود به همین بهانه، اما اعتراف می‌کنم:

این شرح بی‌نهایت کز زلف یار گفتند / حرفی است از هزاران کاندر عبارت آمد!

دیدگاه

تناقضات قرنطینه و سرگردانی مردم

دکتر احمد نادری

رئیس موسسه تحقیقات و مطالعات اجتماعی دانشگاه تهران

از زمان همه‌گیری ویروس کرونا در ایران، بحث قرنطینه و تعطیلی طولانی‌مدت کشور مطرح شد. بحثی که از همان ابتدا همراه بود با ایجاد اختلاف نظر عمیق میان متخصصان درمانی، کارشناسان وزارت بهداشت و تیم تصمیم‌گیری دولت. در هفته‌های گذشته شاهد بودیم هیچ کدام از این افراد نه در موضوع قرنطینه و نه در سایر موضوعات مربوط به کرونا، حرف یکدیگر را قبول ندارند. به این صورت که غالبا کارشناسان بهداشتی حرفی را می‌زنند، اما رئیس جمهور و اطرافیان او این حرف را نمی‌پذیرند و به شکل دیگری عمل می‌کنند.

از سویی دیگر، با بررسی صحبت‌های مسوولان دستگاه‌های گوناگون کشور و برخی کارشناسان خبره بهداشتی و درمان در هفته‌های گذشته می‌توان متوجه این نکته شد که از زمان مطرح شدن بحث قرنطینه در ایران، بسیاری از متخصصان بهداشتی، برخی مدیران شهری و حتی تعدادی از فرماندهان نظامی تاکید داشتند که برای قطع زنجیره انتقال این ویروس، لازم است مدل‌های سختگیرانه‌ای از قرنطینه در کشور اعمال شود. اما دولت تا توانست اجرای ضوابط این مساله را به تاخیر انداخت و ما فرصت طلایی نیمه اسفند تا نیمه فروردین برای اعمال قرنطینه سراسری در کشور را از دست دادیم و اگر چنین برنامه‌ای اجرا می‌شد، احتمالا اکنون باید سیر نزولی شیوع کرونا در کشور را مشاهده می‌کردیم. اما رئیس جمهور با ارائه تحلیل‌های نادرست جلوی این پیشنهاد ایستاد و با اجرای قرنطینه مخالفت کرد. اکنون هم شاهد آن هستیم که از ابتدای این هفته، ادارات و واحدهای صنفی به صورت غیررسمی بازگشایی شده‌اند و بر اساس مصوبه ستاد ملی مدیریت کرونا، بیشتر صاحبان مشاغل قرار است از ۲۳ فروردین در شهرستان‌ها و از ۳۰ فروردین در تهران روال عادی کسب و کار خود را از سر بگیرند. اتفاقی که براساس پیش‌بینی‌های کارشناسان بهداشتی قطعا به اوج‌گیری دوباره آمار مبتلایان به این بیماری در کشور منجر خواهد شد. زیرا این ویروس همچنان به صورت گسترده در سطح جامعه جولان می‌دهد.

حال در این شرایط، برخی نمایندگان مجلس طرحی سه فوریتی را برای تعطیلی یك ماهه کشور مطرح کردند. طرحی که البته غالب نمایندگان با آن مخالفت کردند و از دستور کار مجلس شد. این اتفاق در شرایط کنونی کشور باعث ناامیدی مردم می‌شود؛ چراکه وقتی بیشتر کشورهای دنیا مدل‌های سختگیرانه‌ای از قرنطینه را در محدوده‌های سرزمینی خود اجرا کرده‌اند، مطرح شدن طرح قرنطینه در ایران و رد شدن آن به هیچ وجه پیام خوبی را به جامعه منتقل نمی‌کند. البته باید توجه داشت این طرح در نهادی مطرح شد که از ابتدای شیوع کرونا در کشور، به تعطیلی خودخواسته رفته بود و به نوعی خود می‌خواست از تصمیم‌گیری‌های مربوط به شرایط کرونایی کنار گذاشته شود. در واقع، تا پیش از مطرح شدن این طرح به نظر می‌رسید مجلس به هیچ وجه دغدغه‌ای برای رفع بحران کرونا در کشور ندارد، چراکه اگر نمایندگان این دغدغه را داشتند، می‌توانستند بدون تعطیل کردن مجلس، از همان ابتدا به صورت جهادی پای کار بایستند و نقش لازم را در ستاد ملی مدیریت کرونا نیز ایفا کنند.

در مجموع باید گفت رد شدن طرح تعطیلی یك ماهه کشور در مجلس و دیگر تناقضات موجود در سخنان مسوولان درباره موضوع قرنطینه، باعث ناامیدی و سردرگمی آحاد جامعه شده است. اکنون مردم از خود سوال می‌کنند مگر فکری جدی به حال قطع زنجیره انتقال ویروس کرونا شده است که دولت آنها را به از سرگیری فعالیت‌های اقتصادی فرامی‌خواند و همچنین اگر دولت می‌خواهد مشاغل گوناگون بازگشایی شوند، پس چرا برخی مقامات از شلوغی خیابان‌ها ابراز نگرانی می‌کنند؟ این موضوعات نوعی سرگردانی و کلافگی را برای مردم و کاهش سرمایه اجتماعی را برای نظام به همراه دارد.

نگاه

حیات همزمان تولید و کارگر

دکتر محمد جلیلی

اقتصاددان

شیوع ویروس کرونا باعث زیان به بخش‌های مختلف اقتصادی همه کشورها از جمله ایران شد و دولت‌ها با این‌که خودشان با بحران روبه‌رو شدند، اما برای سرپا نگه داشتن اقتصادشان حمایت‌هایی را از بخش‌های گوناگون اقتصادی کردند.

دولت ایران اعلام کرده ۷۵ هزار میلیارد تومان به عنوان جبران خسارت به بنگاه‌های تولیدی در قالب تسهیلات کم‌بهره پرداخت می‌کند؛ اما با این حال کارفرمایان در حال رایزنی برای ثابت ماندن حقوق کارگران در سال جاری هستند.

کرونا باعث زیان به بخش دولت، کارفرمایی و کارگری شده و انصاف نیست تنها بخش کارگری که ضعیف‌ترین بخش جامعه است از حمایت محروم شود. از سوی دیگر باید توجه داشت هزینه‌های بهداشتی خانوارها به شدت افزایش یافته و دولت کمك‌های خود را به خانوارهای کم‌درآمد در قالب کارت اعتباری و تسهیلات اعطا می‌کند که خیلی از خانواده‌ها شاید قدرت بازگرداندن آن را نداشته باشند، درنتیجه باید به موضوع عقلانی فکر کرد و برای دستمزد کارگران تصمیم گرفت.

توجیهات بخش کارفرمایی برای افزایش ندادن حقوق کارگر در سال جاری تا آنجا قابل دفاع است که بخواهند نیروی کار خود را حفظ کنند و دولت کمکی به آنها نکند، اما اکنون دولت به کارفرمایان قول تسهیلات کم‌بهره را داده و اعلام کرده بنگاه‌هایی که از شیوع ویروس کرونا آسیب دیده‌اند از این وام بهره‌مند می‌شوند.

کارفرمایان از زیانی سخن می‌گویند که دارای اضلاع هزینه، درآمد و دارایی است؛ ولی نکته قابل توجه اینجاست که دارایی شرکت‌ها و بنگاه‌های اقتصادی در شرایط کرونا مثبت بوده و ارزش بیشتری پیدا کرده است.

نگاهی به بازار سرمایه ایران نشان می‌دهد در دو ماه گذشته که ایران درگیر مبارزه با ویروس کرونا است دارایی بسیاری از شرکت‌ها افزایش چشمگیری داشته و به خالص دارایی و ثروت آنها افزوده شد.

بنابراین، به نام حمایت از اشتغال نباید بخش ضعیف جامعه را ضعیف‌تر کرد و استدلال آورده شود که اگر حقوق افزایش یابد کارفرمایان مجبور به تعدیل هستند. اگر قرار است بنگاه‌های اقتصادی تعدیل نیرو داشته باشند دولت نباید به آنها کمك حمایتی داشته باشد. از سوی دیگر باید توجه داشت کمك دولت به کارفرمایان تبعات بسیار کمتری از پرداخت بیمه بیکاری به کارگران دارد و ظاهراً در بدنه دولت این موضوع بررسی شده و به نتیجه رسیده‌اند که به بنگاه‌های اقتصادی کمك شود تا هم تولید سرپا بماند و هم از میزان اشتغال کاسته نشود.

درنگ

ضرورت نهادینه شدن نظام پاسخگویی

الهام امین‌زاده

استاد دانشگاه

همواره در کشورمان در واپسین روزهای عمر مجلس یا دولت، شاهد رخوت و رکودی در فعالیت‌ها هستیم. بر همین منوال در حال حاضر به نظر می‌رسد نه تنها مجلس تشکیل جلسه‌ای برای رسیدگی امور و قانونگذاری ندارد بلکه از سرکشی نمایندگان به حوزه‌های انتخابیه و انجام دیدارهای مردمی هم خبر چندانی نیست. در شرایط فعلی که بسیاری از صنوف و اهالی کسب و کار به واسطه بیماری کرونا با تعطیلی فعالیت مواجه شده‌اند مشخص نیست نمایندگان مردم چگونه باید به فکر رسیدگی به این اوضاع و احوال باشند و چرا نمایندگان مجلس و اعضای شوراهای شهر به فکر شناسایی مشکلات و ارائه راه‌حل‌ها نیستند. البته برای برون رفت از این رخوت راه‌حل‌هایی وجود دارد. نکته اول بحث معرفتی است. اگر کسانی واقعا درد ملت و مردم و دغدغه مسائل بین‌المللی و داخلی را دارند، باید تا لحظه آخر با کیفیت کار کنند. امام علی (ع) در حدیثی می‌فرمایند حتی اگر فردی چند ساعت از عمرش باقی مانده باشد باید بهترین کاری که از دستش بر می‌آید به عنوان بنده خدا انجام دهد. بنابراین باید قدر این روزها و لحظات را برای خدمت رسانی دانست چون ممکن است دیگر چنین فرصتی حاصل نشود. نکته دیگر این که باید به بحث ساختاری قضیه در رابطه با نظارت بر رفتار نمایندگان و مساله شفافیت هم توجه کرد. یعنی باید نمره فعالیت‌های یك نماینده در دوران حضورش در مجلس برای انتصاب‌های بعدی او نیز مورد توجه قرار گیرد. این مساله را البته در بعضی کشورهایی که نظام دموکراسی پیشرفته‌ای دارند شاهد هستیم. شفافیت عملکردهای نمایندگان در این کشورها در حدی است که مردم و موکلان آنها می‌توانند به صورت شفاف و برخط، میزان و ساعات حضور هر نماینده‌ای را در صحن علنی و کمیسیون‌ها و تعداد طرح‌هایی که ارائه کرده‌اند و نظارت‌هایی را که بر دستگاه‌های اجرایی داشته‌اند و همچنین میزان و تعداد ملاقات‌های مردمی و سرکشی به حوزه انتخابیه را رصد کنند. اگر این شیوه در کشور ما پیاده می‌شد، کسی به خود اجازه نمی‌داد لحظه‌ای از این فرصت طلایی را که در اختیار دارد از دست بدهد و نسبت به مسؤولیت‌های خود بی‌تفاوت باشد. متاسفانه در کشور ما هنوز نظام پاسخگویی که همواره مورد تاکید رهبری بوده، نهادینه نشده است.

آمریکا، کابل را تهدید کرد

آمریکا، کابل را تهدید کرد؛ با طالبان توافق نکنید نیروهایمان را خارج می‌کنیم به گزارش خبرنگار سایت افغانستان خبرگزاری فارس، شبکه ان بی سی نیوز به نقل از دو دیپلمات ارشد آمریکا در گزارشی نوشت: پامپئو در سفر به کابل به رهبران افغانستان اعلام کرده است که در صورت عدم توافق با طالبان آمریکا تمام نیروهای خود را از افغانستان خارج می‌کند.

براساس گزارش این رسانه آمریکایی، پامپئو دو هفته پیش و در یک سفر غیرمنتظره به کابل سفر کرده تا پیام ترامپ را بر حفظ تنها دستاورد سیاست خارجی آمریکا یعنی صلح با طالبان را به گوش رهبران افغانستان برساند.

وزیر خارجه آمریکا به رهبران افغانستان این پیام ترامپ را منتقل کرده که اختلافات را کنار گذاشته و به یک توافق با طالبان برسند در غیر اینصورت علاوه بر کاهش یک میلیارد از کمک‌های آمریکا باید منتظر خروج کامل نظامیان این کشور از افغانستان باشند.